

Innst. O. nr. 105

(2008–2009)

Innstilling til Odelstinget fra energi- og miljøkomiteen

Ot.prp. nr. 66 (2008–2009)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om endringer i industrikonsesjonsloven, vassdragsreguleringsloven og vannressursloven (utleie av vannkraftproduksjon mv.)

Til Odelstinget

SAMMENDRAG

Regjeringen foreslår i proposisjonen at det skal være adgang for eiere av utbygde konsesjonspliktige vannfallsrettigheter til å leie ut kraftverk og tilhørende anlegg. Slike avtaler kan inngås for kortere perioder eller for perioder til og med 15 år.

Utleie av vannkraftproduksjon vil være underlagt de grunnleggende prinsippene i EØS-avtalen.

Det er i dag adgang til å sette bort den fysiske driften av kraftproduksjon til driftsoperatører. Denne muligheten foreslås videreført og lovfestet.

Det foreslås videre at offentlige eiere skal ha anledning til å inngå avtaler om tidsbegrenset medeierskap til vannkraftproduksjon.

Det foreslås også i proposisjonen å innføre bestemmelser i vassdragsreguleringsloven og vannressursloven, som skal gi vassdragsmyndighetene mulighet til å kunne pålegge overtredelsesgebyr for brudd på bestemmelser fastsatt i eller i medhold av loven.

Utleie av kraftverk og tilhørende anlegg

Departementet viser i proposisjonen til at utformingen av en utleiemodell må sees i sammenheng med endringene av industrikonsesjonsloven som ble vedtatt av Stortinget i 2008, og som styrket prinsippet om offentlig eierskap til vannkraften innenfor rammene av EØS-avtalen. Det legges til grunn at EØS-retten vil legge føringer på den nærmere utformingen

av utleieordningen, og at ordningen må utformes slik at så vel offentlige selskaper som private innenlandske og utenlandske selskaper gis mulighet til å inngå leiekontrakter på like vilkår.

Utleieordningen skal utformes slik at den ikke formelt eller reelt undergraver det bærende prinsippet om offentlig eierskap til vannkraftressursene, som skal sikre at vannkraftressursene forvaltes til beste for allmennheten. Det innebærer blant annet at eiers posisjon i utleieperioden må sikres, og at leietaker bare kan operere innenfor eiers konsesjon. Videre kan leiekontrakter bare inngås for tidsbegrensede perioder.

Departementet mener utleieordningen som foreslås i proposisjonen er fullt forenlig med EØS-avtalen. Det avgjørende etter konsolideringsmodellen er å sikre og styrke det offentlige eierskapet til vannkraftressursene. For at en utleieordning skal være konsistent med konsolideringsmodellen, må eieren ha alt konsesjonsrettslig ansvar. Videre viser departementet til at for at leieavtalen skal ha en reell tidsbegrensning kan det ikke avtales opsjoner eller fortrinnsretter for nye leieperioder ut over den maksimale leietiden. Det må være enhetlige regler for alle utleiere og leietakere. Det vises til at det kan svekke konsolideringsmodellens konsistens ved å tillate utleie i lengre perioder i spesielle tilfeller.

Det foreslås i proposisjonen å lovfeste dagens ordning med driftsoperatør, som utfører arbeid uten ansvar for hva slags økonomiske resultater kjøringen av kraftverket gir. Kraftverkseier kan i dag inngå avtale om ytelse av nærmere angitte tjenester i tilknytning til drift og vedlikehold av kraftanleggene for kraftverkseiers regning og risiko. Maksimal lengde på slike avtaler bør være i samsvar med lengden på avtaler for utleie av kraftverk og tilhørende anlegg.

Det vil være behov for å stille nærmere krav til hvilken organisasjon og kompetanse eieren selv må

inneha ved utleie. I tillegg vil det kunne stilles krav til kompetanse for leietakere og driftsoperatører, og eventuelt også om stedlig representasjon for disse. Ut fra tvingende allmenne hensyn – som sikkerhet og beredskap – bør det være grunnlag for å stille krav om blant annet driftsorganisasjon i landet. De nærmere bestemmelser om dette skal fastsettes i forskrift. Utleie av vannkraftproduksjon kan ikke skje før slike forskrifter har trådt i kraft.

Det forutsettes at eier skal ha ansvar for blant annet konsesjonskraft, konsesjonsavgifter og skatter, herunder grunnrente- og naturressurskatt fra kraftverket. Det er opp til eier og leietaker å bestemme hvordan leieavtaler skal utformes, herunder prismekanismer. Tilordningen av kostnader knyttet til kraftproduksjon mellom eier og leietaker skal løses etter gjeldende skatteregler.

Det foreslås at fremleie ikke tillates, fordi det kan svekke eiers kontroll med leietaker og på den måten rokke ved innholdet i det offentlige eierskapet.

Departementet viser til at det etter energiloven er krav om at den som driver et elektrisk anlegg må inneha konsesjon. Det medfører at leietakeren må søke om anleggskonsesjon for leieperioden. Leietakeren må også søke om omsetningskonsesjon for den produserte elektrisiteten etter energiloven.

Medeierskap til vannkraftproduksjon

Det foreslås i proposisjonen at ordningen med tidsbegrensede medeierskapsavtaler til vannkraftproduksjon igjen bør tillates. Slike tidsbegrensede avtaler for offentlige eiere, som eksempelvis fylkeskommunene, vil i praksis være det samme som et eierskap. Innehaveren av medeierskap blir belastet med de samme utgiftene som om han hadde hatt en direkte eierandel. Til tross for at innehaveren av medeierskap ikke får grunnbokshjemmel som deleier, kan medeierskapsretten pantsettes.

Departementet viser til at det ikke åpnes for den tidligere ordningen med erverv av langsiktige disposisjonsretter som er tidsbegrensede, fordi slike avtaler ikke kan likestilles med et eierskap. Det fremgår direkte i den foreslåtte lovteksten at offentlige eiere bare kan erverve tidsbegrenset medeierskap til vannkraftproduksjon.

Medeierskapsordningen skal være i samsvar med konsolideringsmodellen og EØS-rettens krav.

Departementet viser til at medeierskap til vannkraftproduksjon ikke gir innehaveren rett til å drive kraftverket, men en rett til å styre hvordan produksjonen tilknyttet medeierskapet skal utøves. Ved utleie av medeierskap til vannkraftproduksjon vil det bare være tale om økonomisk utleie.

Finnmarkseiendommen

Departementet viser til at offentlige eiere etter industrikonsesjonsloven er statsforetak (SF), norske kommuner og fylkeskommuner. Etter gjeldende regelverk regnes Finnmarkseiendommen som en privat eier.

Dersom det åpnes for å gi andre rettssubjekter samme status som dagens offentlige eiere etter industrikonsesjonsloven, kan det undergrave det offentlige eierskapet og konsolideringsmodellen. Finnmarkseiendommen gis ikke status som offentlig eier etter industrikonsesjonsloven.

Det vises i proposisjonen til at Finnmarkseiendommen etter industrikonsesjonsloven § 4 kan leie ut sine vannfall som benyttes i eksisterende kraftproduksjon i Finnmark. Utleie av vannfall under lovens konsesjonsgrense kan skje uten hinder av industrikonsesjonslovens begrensninger. Finnmarkseiendommen kan videre bygge ut sine egne fall selv om disse er over konsesjonsgrensen. Finnmarkseiendommen kan som andre private eiere etter industrikonsesjonsloven erverve inntil 1/3 i offentlig eide selskaper.

Overtredelsesgebyr i vassdragsreguleringsloven og vannressursloven

Det foreslås i proposisjonen å innføre bestemmelser i vassdragsreguleringsloven og vannressursloven, som gir hjemmel til å kunne ilegge overtredelsesgebyr ved brudd på loven eller bestemmelser gitt i medhold av loven.

Bestemmelser om overtredelsesgebyr ble innført i energiloven ved lov av 19. desember 2003. Hensynet til en enhetlig energi- og vassdragslovgivning og et effektivt og nyansert sanksjonssystem tilsier at vassdragsreguleringsloven og vannressursloven nå får tilsvarende bestemmelser. Bedre sanksjonssystemer skal bidra til at eksisterende bestemmelser i lov, forskrift og konsesjonsvilkår etterleves av aktørene, og til at formålet med bestemmelsene dermed nås.

Departementet legger til grunn at overtredelsesgebyr er å anse som straff i henhold til den europeiske menneskerettighetskonvensjon, som forbyr at alle forhold som allerede er straffet, straffes på nytt. Konvensjonen har på den annen side ikke noe forbud mot å ilegge to ulike sanksjoner – for eksempel overtredelsesgebyr og bøter – for samme forhold, dersom sanksjonene blir ilagt på samme tid. Et ilagt overtredelsesgebyr vil imidlertid sperre for en etterfølgende straffereaksjon for samme forhold. Tilsvarende vil det heller ikke være adgang til å ilegge overtredelsesgebyr for et forhold som allerede er straffet.

Etter departementets vurdering omfattes ikke det foreslåtte overtredelsesgebyret av forbudet i Grunnloven § 96 mot straff uten dom.

Departementet viser til at en beslutning om ileggelse av overtredelsesgebyr vil være et enkeltvedtak som kan påklages til overordnet forvaltningsmyndighet. Det vil på vanlig måte være anledning til sivilrettslig prøving av saken for domstolene.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Ann-Kristin Engstad, Asmund Kristoffersen, Marianne Marthinsen, Tore Nordtun, Torny Pedersen og Terje Aasland, fra Fremskrittspartiet, Torbjørn Andersen, Tord Lien og Ketil Solvik-Olsen, fra Høyre, Peter Skovholt Gitmark og Ivar Kristiansen, fra Sosialistisk Venstreparti, Inga Marte Thorkildsen, fra Kristelig Folkeparti, Line Henriette Holten Hjemdal, fra Senterpartiet, Erling Sande, og fra Venstre, lederen Gunnar Kvassheim, er positiv til at Regjeringen har fremmet en proposisjon om utleie av vannkraftproduksjonen, slik det ble varslet i Ot.prp. nr. 61 (2007–2008).

Komiteen vil understreke at formålet med utleieordninger er å sikre en større fleksibilitet for drift og utnyttelse av eksisterende vannkraftanlegg. Likeledes er målet om å sikre industrien en bredere adgang til kraftproduksjon for industriell utvikling helt sentralt i utleieordningen.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Høyre, mener det er en forutsetning at utleieordningen ikke bryter med prinsippet om offentlig eierskap knytta til vannkraftressursene.

Flertallet viser til lovendringen som ble vedtatt i september 2008, jf. Ot.prp. nr. 61 (2007–2008) og Innst. O. nr. 115 (2007–2008), som sikret og styrket det brede offentlige eierskapet til vannkraftressursene. Lovendringen begrenset samtidig private eieres adgang til å erverve konsesjonspliktige vannfallsrettigheter direkte, og heller ikke erverve mer enn 1/3 i vannfalleiende selskaper. Flertallet vil likevel peke på at økt mangfold av aktører i bransjen kan være positivt for kompetanse og innovasjon. Utleie bør derfor legges til rette for industriell samordning og bedre drift av kraftverkene.

Flertallet vil understreke at utleie av kraftverk er ett virkemiddel for industriell utvikling i Norge. Muligheten for leie av norske kraftverk kan i fremtiden være ett av mange viktige virkemiddel for å sikre og videreutvikle norsk industri og dets betydning for sysselsetting og næringsutvikling i hele Norge.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til Innst. O. nr. 78 (2007–2008), jf. Ot.prp. nr. 61 (2007–2008), der disse medlemmer gikk imot Regjeringens forslag til endringer i industrikonsesjonsloven og vassdragsreguleringsloven.

Disse medlemmer mener at en fremtidig konsesjons- og vassdragsreguleringslovgivning og skattlegging når det gjelder vannkraftressursene må sikre en effektiv offentlig kontroll med anvendelsen av ressursene, og at grunnrenten fra utnyttelsen av vannkraften tilfaller fellesskapet gjennom effektiv skattlegging. Disse medlemmer mener at private og offentlige eiere av vannkraftressursene må likebehandles.

Disse medlemmer går på denne bakgrunn primært inn for en modell for en fremtidig konsesjonslovgivning m.m. for vannkraftressursene basert på følgende:

- Dagens tidsbegrensede konsesjoner gjøres evigvarende.
- Øvrige eksisterende konsesjonsvilkår (bl.a. i forhold til anvendelse av kraften til industriformål) ligger fast.
- Nye konsesjoner gis til private og offentlige utbyggere på like vilkår.
- Staten gis forkjøpsrett ved alle transaksjoner av eierandeler i vannkraftproduksjon.
- Skattesystemet skal sørge for at grunnrente fra vannkraftproduksjon tilfaller fellesskapet.

Disse medlemmer mener at en slik modell er holdbar i forhold til EØS-avtalen.

Disse medlemmer viser til at med stortingsflertallets vedtak i Innst. O. nr. 78 (2007–2008), jf. Ot.prp. nr. 61 (2007–2008), om innføring av den såkalte konsolideringsmodellen for eierskap til vannkraftressursene, blir privat eierskap i produksjon av vannkraft i prinsippet avvirket. Vannkraftverkene blir nasjonalisert gjennom at dagens tidsbegrensede konsesjoner vil hjemfalle til staten ved konsesjonsperiodens utløp, og vil ikke under noen omstendigheter bli fornyet, med mindre minst 2/3 av eierandelen i kraftverkene før konsesjonsperiodens utløp selges til en offentlig eier. Ordningen med foregrepet hjemfall vil også bli avvirket.

Disse medlemmer viser til at de tidsbegrensede konsesjoner industrien har vil utløpe senest i midten av dette århundre, hvorav mange i perioden mellom 2020 og 2030. Da vil en mer enn 100 år gammel praksis, helt fra vi begynte å utnytte vassdragene til kraftproduksjon her i landet, være over, og industrien vil ikke lenger ha mulighet til kraftforsyning fra egen vannkraftproduksjon. Det er i så måte dårlig industripolitikk å fjerne koblingen mellom kraftpro-

duksjon og industriproduksjon slik Regjeringen nå har gjort.

Disse medlemmer har merket seg at Elkem nylig har lagt alle sine vannkraftverk i Norge ut for salg. Med den såkalte konsolideringsmodellen for hjemfall av vannkraftverk har Regjeringen og stortingsflertallet i realiteten avvirket det industrielle eierskapet i vannkraftsektoren, slik at eierskapet i fremtiden kun vil være en finansiell investering.

Disse medlemmer viser til at muligheten til å eie egen kraft fortsatt er viktig for kraftintensiv industri i Norge. For denne industrien utgjør energikostnadene en vesentlig del av produksjonskostnadene. Eierskap til egne kraftverk gir kraftintensiv industri en eksponering mot kraftmarkedet, og dermed redusert risiko i forhold til økte kraftpriser i fremtiden. Disse medlemmer har merket seg at industrien har uttalt at slik situasjonen er i energimarkedene, er det svært utfordrende å skaffe konkurransedyktig kraft til forutsigbare priser.

Disse medlemmer peker på at en god, langsiktig utleieordning for vannkraftproduksjon delvis kunne ha oppveid dette, og gitt industrien noe av den langsiktigheten de mister med innføringen av konsolideringsmodellen.

Disse medlemmer peker på at dessverre har Regjeringen i proposisjonen ikke utnyttet mulighetene til å etablere en god utleieordning i forhold til industrien, som kunne ha kompensert for noen av de negative sider vedtaket om konsolideringsmodellen medførte. I stedet har Regjeringen foreslått en utleieordning som på ingen måte er tilfredsstillende.

Disse medlemmer peker på at den foreslåtte modellen ikke bare er utilfredsstillende i forhold til private, industrielle eiere, men også i forhold til offentlige eiere. Etter vedtagelsen av konsolideringsmodellen er regler om utleie av kraftverk nødvendige for å sikre offentlige eiere fleksibilitet, og for å tilrettelegge for videre utvikling av vannkraftsektoren i Norge.

Disse medlemmer viser til at Oslo kommune, som etter staten er landets største offentlige eier av vannkraftproduksjon, i sitt høringsbrev til departementets lovutkast pekte på at de regler som var foreslått ikke medfører noen god løsning for en fremtidig utleieordning, og at forslaget tvert imot vil medføre omfattende og unødvendige begrensninger i handlefriheten til de offentligere eierne av vannkraftproduksjon.

Disse medlemmer viser til at det tidligere hjemfallsregimet åpnet for at private aktører kunne få inntil 60 års konsesjon. I tillegg forelå muligheten for å leie ut vannfallsrettighetene for inntil 60 år. For de offentlige eierne i vannkraftsektoren innebar dette at de hadde en viss handlefrihet i forhold til å disponere over sine vannkraftaktiva, herunder til å redusere sin

eksponering av risikohensyn, og til å realisere verdier for å prioritere andre kommunale investeringer innen primære kommunale tjenester som utdanning, omsorgstjenester og infrastruktur.

Disse medlemmer viser til at konsolideringsmodellen som stortingsflertallet vedtok i Innst. O. nr. 78 (2007–2008), jf. Ot.prp. nr. 61 (2007–2008), medfører at all vannkraftproduksjon i Norge over tid skal bli eiet av "offentlige" eiere. Alternativet ville vært å gi private aktører (norske og internasjonale) samme mulighet til å eie som offentlige aktører. Konsolideringsmodellen innebærer i utgangspunktet vesentlig redusert handlefrihet for dagens eiere. Den kapital som er bundet i vannkraftsektoren ble vesentlig mindre likvid enn tidligere av følgende grunner:

- Den tidligere mulighet for utleie ("bruksrettskonsesjoner") ble eliminert.
- Mulighetene for salg til Statkraft begrenses av konkurranseretten. Statkraft er derfor ikke en aktuell avtaker av eventuell vannkraftproduksjon som ønskes realisert – helt eller delvis.
- Det finnes ikke andre statsforetak enn Statkraft som er aktuelle kjøpere.
- Private industrielle aktører vil neppe være interessert i minoritetsandeler når mulighetene for fremtidig høyere eierandel/innflytelse enn 1/3 effektivt er eliminert.
- Man kan tenke seg at kommuner og fylkeskommuner (og selskaper eiet av slike) er kjøpere av vannfallsaktiva, men her er det i utgangspunktet begrenset med kapital/finansieringsevne.

Disse medlemmer peker på at når de private aktører nå over tid skal selge sin kraftproduksjon, medfører dette betydelige investeringer for de potensielle, offentlige kjøperne. Dette innebærer at den risiko som knytter seg til eierskap av vannkraftproduksjon er blitt sterkere knyttet sammen med de offentlige eiere. Usikkerhet om varierende kraftpriser og tilknyttede skatter, nasjonale og internasjonale rammevilkår mv., kan i praksis ikke lenger elimineres gjennom salg eller utleie.

Disse medlemmer peker på at konsolideringsmodellen innebærer en ambisjon om at kraftproduksjonskapasitet med en middelproduksjon på nær 15 TWh (ca.12 pst. av all norsk produksjon) skal overføres til offentlige eiere. Dette tilsvarer aktiva med en samlet verdi som grovt kan anslås til mellom 50 og 60 mrd. kroner.

Disse medlemmer viser til at ettersom Statkraft av konkurransemessige årsaker er avskåret fra å erverve ytterligere kraftverk, vil disse kraftverkene i prinsippet måtte overtas av landets kommuner og fylkeskommuner (og selskaper eiet med minst 2/3 av

disse). En fullbyrdelse av målsettingen om offentlig eierskap av Norges vannkraftressurser vil derfor medføre en "kommunalisering" av de private interessene i vannkraftsektoren. Dette vil i så fall forutsette et betydelig økonomisk løft fra kommunenes, og de kommunalt eide kraftselskapers, side. Disse medlemmer kan imidlertid vanskelig se at kommuner og fylkeskommuner har finansiell evne og mulighet til å kunne gjennomføre et slikt løft.

Disse medlemmer mener at det kan stilles spørsmål om det er fornuftig at kommunene skal investere ytterligere 50 mrd. kroner i kraftsektoren. Slike investeringer kunne historisk forsvares fordi strømforsyning var en offentlig oppgave. I dagens situasjon er dette åpenbart ikke lenger tilfelle. I dag blir dette eventuelt rene kommersielle investeringer. Slike investeringer vil følgelig ligge klart utenfor kommunenes primæroppgaver. I denne sammenheng viser disse medlemmer også til bestemmelsene i kommuneloven, som begrenser kommunenes adgang til å garantere for – og gi lån til – kommunalt eide selskaper som driver forretningsvirksomhet.

Disse medlemmer hadde etter at konsolideringsmodellen ble vedtatt imøtesatt nye regler som skulle tilrettelegge for utleie av vannkraftproduksjon, og dermed gjenopprette kommunenes handlefrihet innenfor konsolideringsprinsippets rammer.

Disse medlemmer hadde forventet at de nye utleiereglene ville imøtekomme behovet for industriell og forretningsmessig fleksibilitet. Disse medlemmer tror dessuten fortsatt at private aktører i vannkraftsektoren vil bidra til forretningsmessig og kompetansemessig optimalisering. På denne bakgrunn er disse medlemmer meget overrasket over at de regler som nå er foreslått, innebærer så store begrensninger i utleieadgangen at realiteten antagelig er at utleie blir forretningsmessig uinteressant. At det i tillegg vil være betydelige EØS-rettslige og skatterettslige usikkerheter knyttet til eventuelle avtaler om utleie, vil gjøre utleie uaktuelt i praksis.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til høringen i energi- og miljøkomiteen 12. mai 2009, hvor representanten fra Norsk Industri bekreftet at en leieperiode på 15 år ikke var interessant for norsk industri i en industriell sammenheng, og at ordningen med så kort leietid således var mest attraktivt for utenlandske med rent finansielle formål.

Disse medlemmer mener at nye utleiereglene må gi EØS-rettslig og skatterettslig forutberegnelighet – og kan ikke inneholde begrensninger som gjør utleie kommersielt uinteressant.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Høyre, ser positivt på at eierskap til vannkraftressursene forankres i stor grad der vannressursene ligger.

Komiteen vil påpeke at utleier må, gjennom leieavtalen, sikres nødvendig adgang til å foreta hensiktsmessige investeringer i kraftanlegget under utleieperioden. Komiteen vil understreke at dersom det foretas investeringer, må eier innhente de nødvendige konsesjoner.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Høyre, vil videre presisere at eier må ha den styring som er nødvendig for å kunne oppfylle sine lov- og konsesjonspålagte forpliktelser. Leietaker gis derfor kun adgang til å disponere produksjonen innenfor eiers rettigheter og konsesjoner, men skal drive kraftverket for egen regning og risiko. Eiers ansvar overfor myndighetene vil blant annet omfatte manøvrering av vassdraget og eventuelle tilhørende magasin, overholdelse av naturforvaltningsvilkår og den tekniske tilstanden til kraftstasjonen og eventuelle reguleringsanlegg. Brudd på offentligrettslige bestemmelser kan gi grunnlag for tvangsmulkt eller andre sanksjoner mot eieren.

Flertallet understreker at eieren må sørge for ressurser, ansatte, kompetanse og beredskap for å ivareta sitt ansvar. Dette innebærer at eier må ha inngående kjennskap til vassdragsanleggets tekniske stand og kompetanse til å gjennomføre nødvendige tiltak i forbindelse med ulykker, skader og andre ekstraordinære situasjoner.

Flertallet vil videre understreke at det er en overordnet målsetting at eieren skal ha det konsesjonsmessige ansvaret, og eieren bør dermed også ha egen vassdragsfaglig kompetanse.

Flertallet påpeker i tillegg at leietaker eller driftsoperatør må tilfredsstille alle krav som fremgår av øvrig lovgivning med tilhørende forskrifter, som stiller krav om kompetanse eller kvalifikasjoner for bygging eller drift av kraftverk og elektriske anlegg. Det gjelder i hovedsak det regelverket som forvaltes av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) fastsatt med hjemmel i lov om tilsyn med elektriske anlegg.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til at departementet i proposisjonen foreslår at det skal være eier, og ikke som tidligere, leietaker, som skal ha alt ansvar opp mot offentlige myndigheter. Samtidig må leietaker eller driftsoperatør tilfredsstille alle krav som følger av annen lovgivning med tilhørende forskrifter, som stiller krav om kompetanse eller kvalifikasjoner for bygging eller drift av elektriske anlegg.

Disse medlemmer peker på at dette vil medføre at det helt eller delvis bygges opp en dobbel driftsorganisasjon. Dette er ikke god samfunnsøkonomi.

Disse medlemmer peker på at kompetanse er noe man i dag kan skaffe når det er behov for det. Det gjelder både den offentlige eier og nye leietakere. Teorier om at leietakers kunnskaper blir unike, og at leietaker derfor blir umulig å erstatte, er etter disse medlemmers mening neppe riktige. De personer som har relevant kunnskap vil kunne engasjeres av eier/nye leietakere – og hvis de har slik spesiell kompetanse knyttet til det enkelte kraftverk, vil de jo nettopp være interessert i det. Den kompetanse som det eventuelt pålegges eiere å ha gjennom å "dublere" leietakers funksjoner, vil uansett vanskelig kunne få den ønskede kvalitet. Det kan neppe forventes at de beste arbeiderne vil velge å bli sittende fast i slike "bakposisjoner" som slike regler vil medføre.

Disse medlemmer mener at det i stedet eventuelt bør satses på å utvikle standardavtale-/konesjonsvilkår, som gir eier rett til å overta alle historiske data, dokumentasjon, programvare og personell, eventuelt også rett til å sette inn eget personell når utløpet av leietiden nærmer seg, hvis det ikke oppnås avtaler med leietakers personell om fortsatt knytning til kraftproduksjon.

Disse medlemmer peker på at enhver "merforpliktelse" som pålegges utleiemodellen vil gjøre denne mindre attraktiv. Forpliktelsene i form av konsesjonsvilkår mv. overfor staten, grunneiere, eierkommuner mv. bør følgelig – så langt det overhodet er mulig – være de samme for eier og leietaker samlet i leietilfellene, som for eier alene hvis utleie ikke hadde vært gjennomført. Eierne kan imidlertid gjerne være den primært ansvarlige, og det må kunne etableres krav om at eieren til enhver tid enten må kunne dokumentere egen kompetanse eller avtaler med andre som sikrer slik kompetanse (herunder etter at leietiden er utløpt).

Disse medlemmer peker videre på at det vil være helt avgjørende for at utleie skal bli et reelt alternativ, at man etablerer tilknyttede skatteregler som gir skattenøytralitet og forutberegnelighet. Uten slike regler vil utleie/leie av vannkraftproduksjon ikke være kommersielt forsvarlig. Disse medlemmer mener at dersom en utleieordning skal fungere, må det tilrettelegges for dette gjennom å regulere de tilknyttede skattesporsmål uttrykkelig. Det må etableres skattenøytralitet og forutberegnelighet.

Disse medlemmer peker på at særskatteregimene grunnrente- og naturressursskatt reiser særlige problemer i forhold til utleie av kraftverk. I tillegg knytter det seg særlige problemstillinger til blant annet hvordan påkostninger og ekstraordinære utgifter til vedlikehold skal håndteres i en utleiemodell. Disse medlemmer viser til at problemstillinge-

ne gjør seg gjeldende både ved fastsettelse av grunnrenteskatt og skatt på alminnelig inntekt. Forslaget i proposisjonen til utleieregler angir at man "forutsetter" at alle særskatter skal være kraftverkseiers ansvar – og at det er kraftverkseier som er skattesubjekt for disse – herunder de skatter som er spotprisavhengige.

Disse medlemmer peker på at hvis en eier ønsker å leie ut, vil det gjennomgående være for å avverge risiko knyttet til svingninger i kraftpriser mv. Skal man redusere slik risiko, kan man selvsagt ikke få det til hvis man bare blir kvitt svingningen i inntekter – uten samtidig å bli kvitt de parallelt varierende skatteutgifter.

Disse medlemmer mener på denne bakgrunn at leietaker må være skattemessig ansvarlig for anleggene.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at Regjeringen har foreslått en utleieperiode på 15 år for ikke å komme i konflikt med formålet om offentlig eierskap knyttet til vannkraftressursene. Flertallet slutter seg på denne bakgrunn til Regjeringens foreslåtte utleieperiode.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti mener at det er vanskelig å forstå at det er noen reelle interesser eller hensyn som tilsier slike begrensninger i avtalefriheten, som er foreslått i proposisjonen.

Disse medlemmer peker på at verdien av vannkraftproduksjonen reduseres for eierne når handlefriheten begrenses. Naturlig samarbeid med private industrielle aktører hindres. Kommunene mister mulighet for risikostyring og får redusert fleksibilitet til uttak av kapital.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til at kommunen får tvangsmessig aleneansvar for forretningsmessig, markedsbasert virksomhet, som mange kommuner ikke har kompetanse til å følge opp på en forsvarlig måte. Disse medlemmer peker på at alle offentlige hensyn bak konsolideringsmodellen kan ivaretas gjennom lovregler, konsesjonsregler og krav til utleieavtalenes innhold, uten å begrense leietiden eller å pålegge krav om "dobbelt organisasjon".

Disse medlemmer viser til at de tidligere regler om bruksrettskonsesjon åpnet for "utleie" i inntil 60 år. Disse medlemmer vil i denne sammenheng peke på at ESA aldri ga uttrykk for at bruksrettsbestemmelsen var problematisk i forhold til EØS-reglene. Det foreligger etter disse med-

lemmers vurdering egentlig ingen hensyn som tilsier at nye regler om utleie skal innskrenke tidsperioden vesentlig i forhold til de tidligere regler om bruksrett.

Disse medlemmer peker på at eventuelle begrensninger må vurderes ut fra at eventuelle avtaler skal inngås av kommuner som jo nettopp har allmenne hensyn som sitt siktemål, og skal kontrolleres av Olje- og energidepartementet, som kan stille vilkår for å gi konsesjon. Nødvendigheten av lovfestede begrensninger må derfor kunne begrenses til de tilfeller som åpenbart ligger utenfor det som kan anses som forsvarlig forvaltning av vannkraftressursene ut fra allmenne interesser.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre peker på at enhver begrensning i handlefriheten vil i prinsippet være verdireduerende for eierne, og krever derfor en begrunnelse. En begrensning til en maksimal leieperiode på 15 år vil etter disse medlemmers mening gjøre utleieordningen så lite attraktiv at utleie må antas uaktuell (blant annet fordi nødvendige investeringer, transaksjonskostnader og driftsrisiko ikke kan fordeles over en tilstrekkelig lang periode). Disse medlemmer peker på at en normal avskrivningstid for investeringer i vannkraftproduksjon er rundt 40–50 år.

Disse medlemmer peker på at et av argumentene for konsolideringsmodellens formål om å sikre offentlig eierskap, var fordi dette skulle være et middel til å oppnå god forvaltning av ressursen til fordel for allmennheten – ikke primært for at eieren selv skal ha styringen over kraftverkene. Hvis lengre leieavtaler ivaretar de allmenne interesser best, må det etter disse medlemmers mening være avgjørende.

Disse medlemmer har merket seg at departementet i proposisjonen argumenterer med at friheten for fremtidige politikere i kommuner og fylkeskommuner til å endre beslutninger om utleie, er et selvstendig hensyn som tilsier at maksimal leietid begrenses. Dette argumentet er etter disse medlemmers mening neppe viktig. For det første kan politikerne til enhver tid selge kraftproduksjonen. Det medfører at fremtidige politikere uansett er uten innflytelse i all fremtid. Å bruke slike argumenter i forhold til varigheten av en mindre inngripende utleieavtale blir da ganske underlig. Det er en generell realitet at politikere hele tiden treffer beslutninger som gir bindinger for fremtiden; å selge noe, bygge en vei, tillate en virksomhet osv. At dette argumentet plutselig skal ha særlig vekt på dette spesielle området kan ikke være riktig.

Disse medlemmer har videre merket seg at departementet i proposisjonen argumenter med at begrensningene i utleieperioden er nødvendige, for å sikre at hensynene bak konsolideringsmodellen ble fulgt opp, og for å "beskytte" konsolideringsmodellen mot "angrep" fra ESA/EU. Disse medlemmer er uenig i dette, og viser til at formålet med konsolideringsmodellen vil meget godt kunne ivaretas selv om man tillater utleie for lengre perioder.

Disse medlemmer peker på at i sin dom 27. juni 2007, da den daværende hjemfallsordningen ble dømt til å være ulovlig, stilte ikke EFTA-domstolen noe krav om hvilke beføyelser et eierskap skal innebære for den offentlige eier, herunder hvilken adgang det skal være til utleie.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til at adgangen til å leie ut eiendom for kortere eller lengre perioder er en grunnleggende bestanddel i enhver eiendomsrett. Det er etter disse medlemmers mening derfor vanskelig å se noe som helst grunnlag for at utleie i mer enn 15 år vil gjøre "prinsippet om offentlig eierskap" inkonsistent, slik at forbudet mot nyerverv av privat eiendomsrett ikke lenger vil skjermes av art. 125, men vil være EØS-stridig.

Disse medlemmer viser til at de eksempler på inkonsistens i regelverket som er nevnt i EFTA-domstolens dom (foregrepet hjemfall, diskresjonær adgang til å godta mer enn 1/3 privat eierskap, adgang til å gi nye konsesjoner til private mv.) ligger i et annet plan enn leieavtaler, fordi de åpnet adgang til erverv og forlengelse av privat eierskap i strid med den påberopte målsettingen om at dette skulle være offentlig. I denne sammenheng er det etter disse medlemmers mening viktig at domstolen ikke nevnte den daværende adgangen til utleie for inntil 60 år (bruksrettskonsesjon) som et eksempel på inkonsistens.

Disse medlemmer kan på denne bakgrunn ikke se at det er noen argumenter som taler for en slik begrensning på maksimal utleieperiode som er foreslått i proposisjonen. Disse medlemmer mener primært at det ikke bør være noen begrensning i avtalefriheten eierne av kraftverk her bør ha til å inngå leieavtaler.

Disse medlemmer peker tvert imot på at de foreslåtte begrensningene i seg selv kan synes å være EØS-rettslig problematiske. Det kan reises spørsmål ved om så kort utleieperiode som 15 år vanskeliggjør tilgangen til utleiemarkedet for utenlandske aktører, og således er i strid med EØS-retten. Videre kan det reises spørsmål ved om, krav til "dobbel driftsorganisasjon" av samme grunn kan rettferdiggjøres EØS-rettslig.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"§ 5 skal lyde:

Eier av utbygde konsesjonspliktige vannfallsrettigheter kan inngå avtale med driftsoperatør om drift og vedlikehold av kraftverk og tilhørende anlegg for den tidsperiode partene blir enige om.

Eier av utbygde konsesjonspliktige vannfallsrettigheter kan inngå avtale om utleie av kraftverk og tilhørende anlegg til en leietaker for den tidsperiode partene blir enige om. Fremleie er ikke tillatt.

Avtaler etter første og annet ledd må godkjennes av departementet. Eier av utbygde konsesjonspliktige vannfallsrettigheter er ansvarlig for all bortsetting i henhold til konsesjoner meddelt etter denne lov, lov 14. desember 1917 nr. 17 om vassdragsreguleringer (vassdragsreguleringsloven), lov 24. november 2000 nr. 82 om vassdrag og grunnvann (vannressursloven) eller tidligere vassdragslovgivning."

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti, og Venstre mener at ved fastsettelse av en maksimal tidsperiode for utleie av kraftproduksjon, må denne være betydelig lengre enn foreslått i proposisjonen. Disse medlemmer har merket seg at Arbeiderpartiets landsmøte våren 2009 vedtok en maksimal utleieperiode som var dobbelt så lang som den som var foreslått av Regjeringen, dvs. 30 år.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti og Venstre foreslår derfor at maksimal leieperiode settes til 30 år.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"§ 5 skal lyde:

Eier av utbygde konsesjonspliktige vannfallsrettigheter kan inngå avtale med driftsoperatør om drift og vedlikehold av kraftverk og tilhørende anlegg for en periode inntil 30 år.

Eier av utbygde konsesjonspliktige vannfallsrettigheter kan inngå avtale om utleie av kraftverk og tilhørende anlegg til en leietaker for en periode inntil 30 år. Fremleie er ikke tillatt.

Avtaler etter første og annet ledd må godkjennes av departementet. Eier av utbygde konsesjonspliktige vannfallsrettigheter er ansvarlig for all bortsetting i henhold til konsesjoner meddelt etter denne lov, lov 14. desember 1917 nr. 17 om vassdragsreguleringer (vassdragsreguleringsloven), lov 24. november 2000 nr. 82 om vassdrag og grunnvann (vannressursloven) eller tidligere vassdragslovgivning.

Kongen gir nærmere forskrifter om vilkårene for å inngå avtaler etter første og annet ledd, herunder om krav til eiers organisasjon og kompetanse, krav om kompetanse og stedlig representasjon for driftsoperatører og leietakere og om ikrafttredelse."

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre støtter subsidiært forslaget til § 5 fra Kristelig Folkeparti og Venstre.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre peker på at med Arbeiderpartiets landsmøtevedtak vil det med dette være et reelt flertall i Stortinget for en slik maksimal leieperiode.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser i tillegg til komiteens høring om lovforslaget 12. mai 2009, der Nordland fylkeskommune og Samarbeidende kraftfylke uttrykte ønske om å åpne for å vurdere forlenget utleieperiode i spesielle tilfeller. Nordland fylkeskommune viste her til deres eierskap i Svartisen, som de ikke klarte å finansiere selv. Ved å leie ut til annen aktør i 55 år, ville de imidlertid klare å skaffe kapitalen, og overtar som rettmessig eier om 44 år (11 år er allerede gått).

Disse medlemmer viser til at Regjeringens forslag i proposisjonen gjør at man for alle vesentlige kraftverk fjerner muligheten til lokal deltakelse fordi kapitalbehovet blir for stort i forhold til det lokalpolitikerne klarer å fremskaffe. Disse medlemmer mener derfor at det også bør være en mulighet for at departementet kan gjøre særskilt unntak fra tidsbegrensningen i annet ledd i forbindelse med samtykke til medeierskap etter § 4 tredje ledd.

Komiteen viser til Innst. O. nr. 78 (2007–2008), side 10, hvor flertallet i energi- og miljøkomiteen ba Regjeringen foreta en bredere vurdering av "langsiktige disposisjonsretter" i den varslede proposisjonen om utleie.

Komiteen er derfor tilfreds med at Regjeringen har kommet til at ordningen med tidsbegrensede medeierskapsavtaler til vannkraftproduksjon igjen bør tillates. Slike tidsbegrensede avtaler for offentlige eiere – som eksempelvis fylkeskommunene – vil i praksis være det samme som et eierskap. Innehaveren av medeierskap blir belastet med de samme utgiftene som om han hadde hatt en direkte eierandel. Til tross for at innehaveren av medeierskap ikke får

grunnbokshjemmel som deleier, kan medeierskapsretten pantsettes.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Høyre, har merket seg at dersom det mot formodning skulle vise seg at leieavtaler inntil 15 år medvirker til at den grunnleggende eierreguleringen i vannkraftsektoren er uforenlig med EØS-retten, må lovverket og inngåtte leieavtaler endres eller straks opphøre. Alle leiekontrakter skal derfor ha en bestemmelse om dette dersom leiereguleringen skulle bli kjent EØS-stridig. Flertallet har merket seg at dette kravet vil følge av forskriften som vil bli fastsatt i medhold av § 5 fjerde ledd.

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Fremskrittspartiet og Høyre:

Forslag 1

§ 5 skal lyde:

Eier av utbygde konsesjonspliktige vannfallsrettigheter kan inngå avtale med driftsoperatør om drift og vedlikehold av kraftverk og tilhørende anlegg for den tidsperiode partene blir enige om.

Eier av utbygde konsesjonspliktige vannfallsrettigheter kan inngå avtale om utleie av kraftverk og tilhørende anlegg til en leietaker for den tidsperiode partene blir enige om. Fremleie er ikke tillatt.

Avtaler etter første og annet ledd må godkjennes av departementet. Eier av utbygde konsesjonspliktige vannfallsrettigheter er ansvarlig for all bortsetting i henhold til konsesjoner meddelt etter denne lov, lov 14. desember 1917 nr. 17 om vassdragsreguleringer (vassdragsreguleringsloven), lov 24. november 2000 nr. 82 om vassdrag og grunnvann (vannressursloven) eller tidligere vassdragslovgivning.

Forslag fra Kristelig Folkeparti og Venstre:

Forslag 2

§ 5 skal lyde:

Eier av utbygde konsesjonspliktige vannfallsrettigheter kan inngå avtale med driftsoperatør om drift og vedlikehold av kraftverk og tilhørende anlegg for en periode inntil 30 år.

Eier av utbygde konsesjonspliktige vannfallsrettigheter kan inngå avtale om utleie av kraftverk og tilhørende anlegg til en leietaker for en periode inntil 30 år. Fremleie er ikke tillatt.

Avtaler etter første og annet ledd må godkjennes av departementet. Eier av utbygde konsesjonspliktige vannfallsrettigheter er ansvarlig for all bortsetting i henhold til konsesjoner meddelt etter denne lov, lov 14. desember 1917 nr. 17 om vassdragsreguleringer

(vassdragsreguleringsloven), lov 24. november 2000 nr. 82 om vassdrag og grunnvann (vannressursloven) eller tidligere vassdragslovgivning.

Kongen gir nærmere forskrifter om vilkårene for å inngå avtaler etter første og annet ledd, herunder om krav til eiers organisasjon og kompetanse, krav om kompetanse og stedlig representasjon for driftsoperatører og leietakere og om ikrafttredelse.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Odelstinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om endringer i industrikonsesjonsloven, vassdragsreguleringsloven og i vannressursloven (utleie av vannkraftproduksjon mv.)

I

I lov 14. desember 1917 nr. 16 om erverv av vannfall, bergverk og annen fast eiendom m.v. gjøres følgende endringer:

§ 4 tredje ledd første punktum skal lyde:

Departementet kan gi samtykke til at eksisterende *bruksretter, tidsbegrensede langsiktige disposisjonsretter* og leieforhold som nevnt i første ledd overdras til foretak mv. som nevnt i § 2 første ledd i forbindelse med omorganisering eller liknende.

§ 4 tredje ledd nytt annet punktum skal lyde:

Departementet kan gi samtykke til at foretak mv. som oppfyller vilkårene i § 2 første ledd, kan erverve tidsubegrenset medeierskap til vannkraftproduksjon.

§ 5 skal lyde:

§ 5. *Eier av utbygde konsesjonspliktige vannfallsrettigheter kan inngå avtale med driftsoperatør om drift og vedlikehold av kraftverk og tilhørende anlegg for en periode inntil 15 år.*

Eier av utbygde konsesjonspliktige vannfallsrettigheter kan inngå avtale om utleie av kraftverk og tilhørende anlegg til en leietaker for en periode inntil 15 år. Fremleie er ikke tillatt.

Avtaler etter første og annet ledd må godkjennes av departementet. Eier av utbygde konsesjonspliktige vannfallsrettigheter er ansvarlig for all bortsetting i henhold til konsesjoner meddelt etter denne lov, lov 14. desember 1917 nr. 17 om vassdragsreguleringer (vassdragsreguleringsloven), lov 24. november 2000

nr. 82 om vassdrag og grunnvann (vannressursloven) eller tidligere vassdragslovgivning.

Kongen gir nærmere forskrifter om vilkårene for å inngå avtaler etter første og annet ledd, herunder om krav til eiers organisasjon og kompetanse, krav om kompetanse og stedlig representasjon for driftsoperatører og leietakere og om ikrafttredelse.

II

I lov 14. desember 1917 nr. 17 om vassdragsreguleringer gjøres følgende endringer:

§ 12 post 17 skal lyde:

Det er adgang til i konsesjonen å oppstille ytterligere betingelser, herunder pålegg om opprettelse av næringsfond, for den enkelte kommune, når dette i det enkelte tilfelle finnes påkrevd av allmenne hensyn eller til ivaretagelse av private interesser som blir skadelidende. Fondet forfaller til betaling når konsesjonen gis. For næringsfondet gjelder for øvrig bestemmelsene i § 11 post 2 annet ledd annet til siste punktum, post 3 og post 4 så langt de passer. Blir ytelseser til slike fond fastsatt som årlige innbetalinger skal det årlige beløp justeres på samme måte som fastsatt for årlige erstatninger i § 16 post 5 sjuende ledd.

§ 25 skal lyde:

§ 25. Departementet kan ilegge overtredelsesgebyr til den som forsettlig eller uaktsomt overtrer eller medvirker til overtredelse av bestemmelser gitt i eller i medhold av denne lov.

Betalingsfristen for ilagt gebyr er fire uker fra vedtakstidspunktet. Ilagt gebyr er tvangsgrunnlag for utlegg. Krav på gebyr innkreves av Statens innkrevingsentral. Innkrevingsentralen kan inndrive kravet ved trekk i lønn og andre lignende ytelseser etter reglene i dekningsloven § 2-7. Innkrevingsentralen kan også inndrive kravet ved å stifte utleggspant for kravet dersom panteretten kan gis rettsvern ved registrering i et register eller ved underretning til tredjeperson, jf. panteloven kapittel 5, og utleggsforretningen kan holdes på Innkrevingsentralens kontor etter tvangsfullbyrdsloven § 7-9 første ledd.

Dersom en overtredelse som kan medføre overtredelsesgebyr etter første ledd er begått av noen som har handlet på vegne av et foretak, kan overtredelsesgebyr ilegges foretaket. Dette gjelder selv om overtredelsesgebyr ikke kan ilegges noen enkeltperson. Med foretak menes her selskap, enkeltpersonforetak, stiftelse, forening eller annen sammenslutning, bo eller offentlig virksomhet.

Ved avgjørelsen av om overtredelsesgebyr skal ilegges og ved utmåling av sanksjonen skal det særlig legges vekt på;

a) overtredelsens grovhet,

- b) om overtreder ved retningslinjer, instruksjon, opplæring, kontroll eller andre tiltak kunne forebygget overtredelsen,
- c) om overtredelsen er begått for å fremme overtrederens interesser,
- d) om overtreder har hatt eller kunne oppnådd noen fordel ved overtredelsen,
- e) om det foreligger gjentakelse,
- f) overtrederens økonomiske evne.

III

I lov 24. november 2000 nr. 82 om vassdrag og grunnvann gjøres følgende endringer:

Ny § 60a skal lyde:

§ 60a (Overtredelsesgebyr)

Vassdragsmyndighetene kan ilegge overtredelsesgebyr til den som forsettlig eller uaktsomt overtrer eller medvirker til overtredelse av bestemmelser gitt i eller i medhold av denne lov. Det samme gjelder slik overtredelse av vilkår fastsatt i eller i medhold av konsesjon etter tidligere lovgivning om vassdragene.

Betalingsfristen for ilagt gebyr er fire uker fra vedtakstidspunktet. Ilagt gebyr er tvangsgrunnlag for utlegg. Krav på gebyr innkreves av Statens innkrevingsentral. Innkrevingsentralen kan inndrive kravet ved trekk i lønn og andre lignende ytelseser etter reglene i dekningsloven § 2-7. Innkrevingsentralen kan også inndrive kravet ved å stifte utleggspant for kravet dersom panteretten kan gis rettsvern ved registrering i et register eller ved underretning til tredjeperson, jf. panteloven kapittel 5, og utleggsforretningen kan holdes på Innkrevingsentralens kontor etter tvangsfullbyrdsloven § 7-9 første ledd.

Dersom en overtredelse som kan medføre overtredelsesgebyr etter første ledd er begått av noen som har handlet på vegne av et foretak, kan overtredelsesgebyr ilegges foretaket. Dette gjelder selv om overtredelsesgebyr ikke kan ilegges noen enkeltperson. Med foretak menes her selskap, enkeltpersonforetak, stiftelse, forening eller annen sammenslutning, bo eller offentlig virksomhet.

Ved avgjørelsen av om overtredelsesgebyr skal ilegges og ved utmåling av sanksjonen skal det særlig legges vekt på:

- a) overtredelsens grovhet,
- b) om overtreder ved retningslinjer, instruksjon, opplæring, kontroll eller andre tiltak kunne forebygget overtredelsen,
- c) om overtredelsen er begått for å fremme overtrederens interesser,
- d) om overtreder har hatt eller kunne oppnådd noen fordel ved overtredelsen,
- e) om det foreligger gjentakelse,
- f) overtrederens økonomiske evne.

IV

Loven trer i kraft fra det tidspunkt Kongen bestemmer.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 4. juni 2009

Gunnar Kvasheim

leder

Tore Nordtun

ordfører

